

Дати життя і творчості Т. Г. Шевченка

1814

25 лютого (9 березня за н. ст.). У селі Моринцях Звенигородського повіту на Київщині в родині Григорія Івановича **Шевченка**, кріпака поміщика Енгельгардта, народився син Тарас.

1815

Родина переселилася до села Кирилівки, де й пройшли дитячі роки **Шевченка**.

1823

Померла мати Тараса – Катерина Якимівна Шевченко. Батько одружується вдруге з удовою, у якої було своїх троє дітей.

1824

Малий Тарас чумакує разом з батьком. Про цю подію в своєму житті він згадує у повісті «Наймичка».

1825

Помер батько Тараса.

1826

Тарас Шевченко йде в Кирилівську школу в найми до вчителя-дяка Петра Богорського.

1827 – 1828

Тікає від жорстокого дяка Богорського в містечко Лисянку з наміром піти в науку до місцевого маляра. З Лисянки Тарас переходить до іншого дяка-маляра в село Тарасівку. Після невдалих спроб влаштуватися в науку до малярів Тарас повертається в с. Кирилівку. Пасе громадську череду. Наймитує в попа.

1828

Протягом двох тижнів живе у хлиннівського маляра-живописця. Просить управителя поміщицького маєтку у Вільшаній дозволити вчитися у хлиннівського маляра-живописця. Але Тараса забирають у двірню поміщика Енгельгардта. Працює кухарчуком, а потім – козачком,

1829

Разом з поміщиком побував у Корсуні, Києві, а пізніше потрапляє в Литву у м. Вільно. У Вільні вивчає польську мову, читає твори польських письменників, малює. Заставши Тараса за малюванням, поміщик жорстоко покарав його.

1830

У Вільні **Тарас Григорович Шевченко** був свідком польського визвольного повстання проти російського самодержавства.

1831

П. Енгельгардт переїжджає в Петербург. Слідом за ним в обозі разом з іншими дворовими прибув до Петербурга і **Шевченко**.

1832

Поміщик законтрактував **Шевченка** цеховому майстру-живописцю В. Ширяєву. На вечорах у Ширяєва **Тарас Шевченко** слухає читання творів О. Пушкіна, В. Жуковського та інших письменників. У цей час у Петербурзі білими літніми ночами перемальовує статую в Літньому саду.

1835

У Літньому саду Шевченко познайомився з учнем Академії художеств Іваном Максимовичем Сошенком. Сошенко дає Тарасу поради, одержує для нього дозвіл працювати вечорами в класах Товариства заохочення художників. Разом із Ширяєвим розмальовує плафон петербурзького Великого театру.

1837

І. Сошенко представив **Тараса Григоровича** конференц-секретарю Академії художеств В. Григоровичу з проханням допомогти звільнити його з кріпацтва. Карл Брюллов розпочав роботу над портретом В. Жуковського, призначеним для викупу **Шевченка** з кріпацтва.

1838

22 квітня заходами видатних діячів російської та української культури Шевченка було викуплено на волю за гроші, одержані від лотереї, на якій було розіграно портрет В. Жуковського роботи К. Брюллова. Шевченко відвідує класи Академії художеств як вільний слухач. Навчається під керівництвом К. Брюллова, користується його багатою бібліотекою, деякий час живе у нього на квартирі. Написав поему «Катерина», присвячену В. Жуковському на спогад про день викупу з кріпацтва.

1839

Ухвалою Ради Академії художеств **Шевченка** нагороджено срібною медаллю за малюнок з натури. Написав баладу «Тополя», поеми «Іван Підкова», «Тарасова ніч» та вірші «Думи мої, думи мої», «Перебендя», «Нащо мені чорні брови», «До Основ'яненка».

1840

Вийшла з друку перша збірка творів **Т. Шевченка** під назвою «Кобзар», де були вміщені твори: «Думи мої, думи мої», «Перебендя», «Катерина», «Тополя», «Думка» («Нащо мені чорні брови»), «До Основ'яненка», «Іван Підкова», «Тарасова ніч». Рада Академії художеств нагородила Т. Шевченка срібною медаллю за картину «Хлопчик-жебрак ділиться хлібом з собакою».

1841

Шевченка нагороджено третьою срібною медаллю за акварель «Циганка-ворожка». Написав російською мовою драму «Никита Гайдай». Закінчив баладу «Утоплена». Вийшла з друку окремою книгою поема «Гайдамаки».

1812

Під час подорожі пароплавом по Балтійському морю написав поему «Гамалія», яка була надрукована в Петербурзі в 1844 році.

1843

Закінчив писати драму російською мовою «Назар Стодоля», яку пізніше сам переклав українською мовою. У квітні разом з українським письменником Є. Гребінкою поет виїхав на Україну. Зупинявся у Качанівці в маєтку Г. Тарновського, де в попередні роки гостювали М. Глінка, М. Гоголь, В. Штернберг, В. Забіла та інші діячі російської та української культури. Подорожує по селах і містах України, знайомиться з життям трудового народу, виконує ряд етюдів та начерків. Гостює в своїх родичів у Кирилівці. Малює хату батьків і портрет діда Івана. Пише російською мовою поему «Тризна», яку присвячує Варварі Рєпніній. Виконує ряд портретів.

1844

Після подорожі по Україні у лютому їде в Петербург. По дорозі зупиняється в Москві, де зустрічається з видатним артистом Московського театру, основоположником реалістичного театрального мистецтва Михайлом Щепкіним. Закінчив поему «Сон» («У всякого своя доля»). Вийшов альбом Шевченка «Живописна Україна». Продовжує навчання в Академії художеств.

1845

У Петербурзі зустрічається з учасниками політичного гуртка петрашевців. Навесні поет виїхав на Україну, де збирався постійно жити і працювати. Подорожує по містах і селах України, вивчає життя народу, змальовує архітектурні пам'ятки та різні краєвиди. Гостює у родичів. Зустрічається із земляками. У селі Мар'їнському на Полтавщині написав поему «Єретик». Перебуваючи в Переяславі в А. Козачковського, написав поеми «Кавказ», «Наймичка», вступ до поеми «Єретик».

Зарахований співробітником Київської археографічної комісії.
25 грудня хворий поет у Переяславі написав свій знаменитий «Заповіт».

1846

Т. Г. Шевченко вступає в Києві до таємного Кирило-Мефодіївського товариства.

1847

Т. Г. Шевченко затверджений на посаду вчителя малювання в Київському університеті. Студент Київського університету О. Петров подав донос про існування таємної організації – Кирило-Мефодіївського товариства та про його учасників.

22 березня. Київському генерал-губернатору надіслано розпорядження III відділу про арешт Шевченка та інших членів Кирило-Мефодіївського товариства.

6 квітня. Арешт **Т. Г. Шевченка** при в'їзді до Києва після повернення з Чернігівщини.

6 квітня. Поета відправлено в Петербург до III відділу.

17-30 квітня. Перебування в казематі III відділу. Допити.

1848-1849

3 травня 1848 року до вересня 1849 року Шевченко як художник перебуває в складі експедиції О. Бутакова, яка мала завдання вивчити й науково описати Аральське море. Зимівля на о. Кос-Арал. Після експедиції залишений в Оренбурзі для закінчення художніх робіт.

1850

Пише поезії: «Лічу в неволі дні і ночі», «Петрусь», «Якби ви знали, паничі», «Буває, в неволі іноді згадаю» та інші. Виконує ряд портретів на замовлення. За порушення царського наказу про заборону писати й малювати Шевченка було заарештовано і під конвоєм відправлено до Орської фортеці у в'язницю.

1850-1857

Перебування в Новопетровському укріпленні. Пише повісті російською мовою.

1857

21 липня. Шевченко одержав повідомлення про звільнення з солдатчини.

5 серпня. Прибув на рибальському човні до Астрахані. Зустрічі з давніми друзями і знайомими. Оглядає місто. 22 серпня. На пароплаві «Князь Пожарський» вирушає до Нижнього Новгороду.

20 вересня. Прибув до Нижнього Новгороду. Дізнається про заборону йому в'їжджати до Москви та Петербурга. Над Шевченком встановлюється таємний поліцейський нагляд. Знайомиться з декабристом І. Анненковим. Пише поему «Неофіти». До Шевченка з Москви приїхав М. Щепкін.

1858

Лютий. Т. Г. Шевченку дозволено жити в Петербурзі під суворим поліцейським наглядом. Березень. Поет прибув до Москви. Оглядав місто, знайомиться з літераторами і вченими, відвідує друзів, знайомих. Зустріч з декабристом С. Волконським. Повернення до Петербурга. Російські та українські передові діячі культури радо вітають Шевченка. Працює над гравюрами. Написав вірш «Сон» («На панщині пшеницю жала»). Опрацьовує свою невольничу поезію. Пише вірш «Я не нездужаю, нівроку», виконує ряд портретів.

1859

Січень. Шевченко познайомився з письменницею Марко Вовчок. На згадку про цю зустріч пізніше написав поезію «Марку Вовчку».

Лютий. Познайомився з російським письменником І. С. Тургенєвим.

Березень. Написав поезію «Ісаія. Глава 35».

Травень. Знайомство з грузинським поетом Акакієм Церетелі. Виїзд на Україну. Зустріч з селянами, політична та антирелігійна пропаганда серед них.

Липень. Шевченка заарештовано і відправлено до Києва. Після закінчення слідства поету дозволено повернутись до Петербурга. На літературних вівторках у М. Костомарова Шевченко зустрічається з М. Чернишевським.

Листопад. Закінчив поему «Марія».

1860

Вийшов з друку «Кобзар». Окремими виданнями виходять поеми «Наймичка», «Тарасова ніч», «Катерина», «Гамалія» та балада «Тополя». Пише поезію «Світе ясний! Світе тихий!»

Вересень. Винесена постанова Ради Академії художеств про надання Шевченкові звання академіка. Написав вірші «І Архімед, і Галілей», «Л». («Поставлю хату і кімнату») та ін. Вийшов «Кобзар» в перекладі російською мовою. Російська критика дала високу оцінку творам українського народного співця.

1861

Турбується про придбання землі біля Дніпра для побудови хати. Стан здоров'я поета гіршає. Хвороба прогресує.

26 лютого (10 березня н. ст.) о 6 год. 30 хвилин ранку **Тарас Григорович Шевченко** помер.

28 лютого (12 березня) поета поховали на Смоленському кладовищі. Пам'ятаючи заповіт Шевченка, його друзі домоглись дозволу перевезти його тіло на Україну і поховали в Каневі на Чернечій горі.

